

VOORSTEL

zaaknummer: 1223937

afdelingsnaam: Sociaal Domein

steller: Sanne Noordijk / Badeen Pedawi

telefoonnummer 035 629 2456

onderwerp: Versterking bestaanszekerheid door wijziging gemeentelijk
minimabeleid Hilversum 2023

Voorstel

1. De Beleidsregels Gemeentelijk Minimabeleid Hilversum 2023 vast te stellen en deze in werking te laten treden per 1 januari 2023 onder gelijktijdige intrekking van de Beleidsregels Gemeentelijk Minimabeleid Hilversum 2022, waarbij de volgende regeling worden gewijzigd/toegevoegd;
 - A. De hoogte van de jaarlijkse vergoeding van de Activeringsregeling te verhogen van € 140,- naar € 250,- per persoon, daarbij de bestedingsdoelen uit te breiden met de kosten voor een telefonie- of internetabonnement en voor de aanschaf van een digital device en de kosten van €150.000 structureel te dekken vanuit de stelpost coalitieakkoord (digitale device en verbeteren minimaregelingen);
2. Een regelvrij budget ter hoogte van €50.000 beschikbaar te stellen per 1 januari 2023 om in te zetten bij individuele noodsituaties (huisuitzettingen, afsluiten gas, water, elektra, voorkomen bronheffing, uitval uit schuldregeling) en de kosten te dekken vanuit de stelpost schuldhulp en minimabeleid;
3. De kosten van voor de verhoging en de uitbreiding van de Activeringsregeling van €150.000 structureel te dekken vanuit de stelpost coalitieakkoord (digitale device en verbeteren minimaregelingen);
4. De kosten voor het regelvrij budget ter hoogte van € 50.000 te dekken vanuit de stelpost schuldhulp en minimabeleid;
5. De raad middels bijgevoegde raadsinformatiebrief te informeren over de gewijzigde beleidsregels onder 1 en 2, alsmede het raadsvoorstel voor het uitbreiden van de Individuele Inkomenstoeslag (IIT) en de vrijstelling van de eigen bijdrage Wmo aan te kondigen;

6. De adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein Hilversum en de cliëntenraad Hilversum middels bijgaande collegebrief te voorzien van een reactie.

Samenvatting

De bestaanszekerheid van een groeiende groep inwoners staat onder druk. De ongeken- de koopkrachtdaling en inflatie leggen veel druk op huishoudens met een laag inkomen. Het college wil door het aanpassen van een aantal minimaregelingen per 1 januari 2023 verlichting bieden aan deze huishoudens. Deze interventies worden deels vanuit structureel budget en deels vanuit incidenteel budget gefinancierd. Het college heeft gekozen voor interventies die op korte termijn zoveel mogelijk verschil maken voor minimahuishoudens, snel te realiseren zijn en weinig extra werkdruk opleveren aan de kant van de uitvoering. Twee uitbreidingen van minimaregelingen zijn een collegebevoegdheid: het verhogen van de Activeringsregeling en het instellen van een regelvrij budget. Voor de twee andere regelingen, het uitbreiden van de Individuele Inkomensvoet (IIT) en de vrijstelling eigen bijdrage Wmo, moeten verordeningen worden aangepast en is een raadsbesluit nodig. Hiervoor volgt een raadsvoorstel die op 1 februari 2023 aan de raad voorgelegd wordt. In Q3 2023 worden er nieuwe kaders voor het minimale beleid vastgesteld door de raad. De raad wordt uitgenodigd om hierover in Q1 van gedachte te wisselen.

In de commissiebehandeling over de Begroting 2023 op 3 november zegde wethouder Heller toe (T22/64) te kijken of er mogelijkheden zijn om het bedrag van de activiteitenregeling, dat momenteel €140,- per jaar bedraagt, te verhogen. Na vaststelling van onderhavig voorstel door het college op 13 december 2022 wordt in deze verhoging voorzien. T22/64 wordt daarmee beschouwd als afgedaan.

Met het gehele pakket aan de hierboven genoemde maatregelen is er in korte tijd enorm hard gewerkt om de bestaanszekerheid van onze kwetsbaarste inwoners te versterken.

Inleiding

De hoge inflatie als gevolg van de hoge energietarieven hebben zich in de afgelopen maanden tot een kostencrisis ontwikkeld. Dit heeft gevolgen voor de koopkracht voor alle huishoudens. Echter, de huishoudens met een laag inkomen worden het hardst geraakt. Zij besteden verhoudingsgewijs een groter deel van hun inkomen aan vaste lasten. Hierdoor daalt hun vrij besteedbaar inkomen.

Rijksmaatregelen per 1 januari 2023

Het voeren van inkomenspolitiek is een rol die voorbehouden is aan het Rijk. Bij de miljoenennota is een ongekend pakket aan maatregelen ontwikkeld om het verlies aan koopkracht te compenseren. Bij de ontwikkeling van dit pakket is ook gekeken naar de effecten voor de lage inkomens. Vanaf januari 2023 zal de koopkracht daardoor toenemen. Het minimumloon stijgt met ingang van 1 januari 2023 met 10,15%. Hierdoor zal de bijstandsnorm ook stijgen met gemiddeld € 140,00 per maand. De huur en zorgtoeslag zullen in totaal stijgen met € 51,00 per maand. Het kindgebonden budget stijgt met 36 euro per kind per maand. Huurders van een corporatiewoning krijgen per 1 juli 2023 een huurverlaging van €57,00. Vanuit het Rijk is ook budget beschikbaar gesteld om voor scholen met kwetsbare leerlingen gratis ontbijt en lunches te verzorgen. Met de [Kamerbrief aanvullende maatregelen energierekening](#) heeft het Rijk maatregelen aangekondigd om de negatieve effecten van de hoge energieprijzen te dempen.

Lokale mogelijkheden voor de financiële ondersteuning van huishoudens met een laag inkomen.

Gemeenten zijn bevoegd om aanvullend beleid op te stellen om huishoudens op individueel niveau te compenseren voor kosten die zij maken. De gemeente Hilversum heeft met het gemeentelijk

minimabeleid een staand pakket met financiële tegemoetkomingen voor inwoners met een laag inkomen. Met het coalitieakkoord heeft het college besloten middelen vrij te maken voor structurele uitbreiding en verruiming van het minimabeleid per 1 januari 2023. Vanwege de onzekere financiële tijden heeft het college daarnaast in de begroting van 2023 een incidenteel budget gereserveerd van € 1 miljoen om in 2023 en 2024 om indien nodig maatregelen te kunnen nemen ter ondersteuning van huishoudens die door de gestegen kosten in de problemen komen.

In de [collegebrief van 14 oktober 2022](#) is de raad geïnformeerd dat het college werkt aan maatregelen om huishoudens met een laag inkomen structureel extra te ondersteunen met ingang van 1 januari 2023. Hierin wordt voorzien door voorliggend collegevoorstel en één hiermee samenhangend raadsvoorstel inzake wijziging van twee verordeningen.

Om op korte termijn minimahuishoudens te ontlasten komen er een aantal aanpassingen en uitbreidingen van het bestaande minimabeleid. Dit is de bevoegdheid van het college:

- De hoogte van de jaarlijkse vergoeding van de Activeringsregeling gaat structureel van € 140,- naar € 250,- per persoon. Daarnaast worden er extra bestedingsdoelen toegevoegd: kosten voor een telefonie- of internetabonnement en kosten voor de aanschaf van een digital device.
- Er wordt eenmalig een regelvrij budget van € 50.000,- vrijgemaakt waarmee team Schuldhulpverlening noodsituaties kan afwenden indien de reguliere interventies niet tijdig ingezet kunnen worden of niet voldoende zijn.

Als onderdeel van de maatregelen stelt het college de raad voor (via een separaat raadsvoorstel) de volgende verordeningen aan te passen:

- Verzamelerverordening Inkomensvoorzieningen gemeente Hilversum 2021. Voorgesteld wordt de inkomensgrens van de Individuele Inkomensvoorziening structureel te verhogen van 110% naar 130% van het wettelijk sociaal minimum (Wsm). Hiermee krijgen meer inwoners toegang tot deze regeling. Een alleenstaande die nu 115% van het wettelijk sociaal minimum verdient krijgen op jaarbasis een extra vergoeding ter hoogte van € 447,00. De IIT is bovendien een regeling waarbij het geld voor inwoners vrij besteedbaar is, waardoor men zelf kan bepalen aan welk deel van het krappe huishoudboekje het geld kan worden besteed. Door de verhoging van de IIT hebben alle minimaregelingen in 2023 dezelfde inkomensgrens. 742 Hilversumse huishoudens zullen profiteren van de uitbreiding van deze regeling.
- Verordening Maatschappelijke ondersteuning 2018. Voorgesteld wordt om de eigen bijdrage voor Wmo op nihil te stellen voor huishoudens met een inkomen tot 130% voor de jaren 2023 en 2024. Hierdoor hoeven huishoudens met een inkomen tot 130% Wsm de eigen bijdrage Wmo van €19 niet twee jaar lang niet te betalen. Daarmee wordt de drempel verlaagd om de zorg in huis te halen die nodig is, in plaats van dat meer mensen zorg gaan mijden. In q3 van 2023 staat reeds de brede behandeling van de verordening gepland, als onderdeel van de uitwerking van de visie op het sociaal domein die nu wordt ontwikkeld. Echter, vanwege het feit dat het college de huishoudens nu financieel wil ondersteunen is besloten het onderdeel eigen bijdrage Wmo eerder aan de raad voor te leggen.

De voorstellen tot wijziging van de verordeningen worden in een separaat raadsvoorstel opgenomen. De behandeling van het raadsvoorstel is voorzien voor de raadsvergadering van 1 februari 2023.

Probleemstelling/doel

Minimahuishoudens ontlasten door een aantal regelingen uit te breiden.

Argumenten

2.1. Verhoging van de vergoeding Activeringsregeling en uitbreiding bestedingsdoelen biedt werkende armen meer keuzevrijheid.

De hoogte van de activeringsregeling lag op € 140,- en de bestedingsdoelen waren: de kosten van culturele, recreatieve, sportieve en educatieve activiteiten, de kosten van een paspoort of een legitimatiebewijs, en de kosten voor een NS Dalvoordeel abonnement. Door het jaarlijkse bedrag te verhogen naar € 250,- en de bestedingsdoelen uit te breiden met digital devices, kunnen alle huishoudens tot 130% Wsm jaarlijks van alle regelingen gebruik maken. En daarbij het budget van de Individuele Inkomenstoelage en de Activeringsregeling samen inzetten voor aanschaf van een digital device. In het coalitieakkoord is structureel € 50.000 per jaar vrijgemaakt voor digital devices. Uit de bijgevoegde proefberekeningen blijkt dat dit bedrag ruimschoots onvoldoende is om een nieuwe regeling mee op te tuigen. Door de vergoeding van de bestaande activeringsregeling te verhogen en de inkomensgrens van de IIT te verhogen, kunnen huishoudens beide budgetten gezamenlijk inzetten voor aanschaf van een digital device.

3.1 Een regelvrij budget is nodig om noodsituaties af te wenden voor inwoners die buiten alle gebruikelijke regelingen vallen.

De regelingen die we onder normale omstandigheden kunnen aanbieden aan onze inwoners zijn niet voor alle inwoners beschikbaar of toereikend. We willen daarom de schuldhulpverleners op het Sociaal Plein een regelvrij budget ter beschikking stellen om individuele noodsituaties af te wenden. Het budget kan worden besteed aan:

- (uitzonderlijke) gevallen, die buiten het standaard aanbod vallen, of:
- aan mensen die er geen toegang toe hebben.

Hiermee willen we de professionals in de uitvoering de mogelijkheid bieden om snel en effectief een oplossing uit te kunnen voeren om de zwaarste persoonlijke consequenties af te wenden: huisuitzetting of afsluiting van gas, water of elektra, vermijden van de bronheffing (inhouden op uitkering) of uit een schuldregeling gezet worden. In deze situaties kan een inwoner worden geholpen met het regelvrije budget. We hanteren hiervoor geen inkomensgrenzen, maar kijken naar de totale balans van inkomsten en uitgaven. Het budget wordt niet in geld uitgekeerd, maar betaald aan de desbetreffende instantie. Er wordt voordat het budget wordt ingezet eerst nagegaan of er andere oplossingen mogelijk zijn. Het regelvrije budget is het allerlaatste vangnet. Financiering vindt plaats vanuit het incidenteel vrijgemaakte budget voor 2023.

4.1. De Cliëntenraad en de Adviesraad Sociaal Domein adviseren positief op de voorgestelde maatregelen

De Cliëntenraad en de Adviesraad Sociaal Domein is gevraagd een advies uit te brengen over de voorgestelde maatregelen om minimahuishoudens extra financieel te ondersteunen. Zij zijn positief over de voorstellen. Beiden adviseren wel om de regelingen uit het minimabeleid onder de aandacht te blijven brengen bij de doelgroep. In 2023 via de communicatiekanalen van de gemeente Hilversum (Gemeentepagina in de Gooi en Eembode, Sociale Media en A0 borden langs de weg) aandacht besteed aan de minimeerregelingen.

Kantekeningen

2.1. Losstaande regeling voor digital devices onbetaalbaar.

Een losstaande regeling opzetten voor het volledig dekken van de kosten voor digital devices voor huishoudens tot 130% van het Wsm is onderzocht. De kosten hiervan zijn zelfs niet te dekken als de structurele en incidentele budgetten zouden worden gecombineerd. Deze optie is daarom afgefallen.

2.2. Verruiming van de inkomensnorm van het hele minimabeleid zorgt voor een exponentiele stijging van de kosten.

Wanneer de inkomensnorm voor het gehele minimabeleid wordt verruimd naar 150% van het wettelijk sociaal minimum is de grove schatting dat de kosten met € 1,6 miljoen euro stijgen. Dit bedrag overschrijdt ruim het budget dat bij het coalitieakkoord is vrij gemaakt.

3.1. De verwachte benutting van het regelvrij Budget is nog onbekend.

Het is niet duidelijk of het bedrag toereikend zal zijn. Gedurende het jaar gaan we wel een beeld krijgen van hoe vaak het budget wordt ingezet en hoe hoog de bedragen per individu zijn. Mochten we merken dat het budget ontoereikend is, dan heeft het college de mogelijkheid het budget op te hogen vanuit de incidentele middelen van €1.000.000 voor 2023 en 2024.

3.2 Uitvoering regelvrij budget is maatwerk, maar mag niet willekeurig zijn.

Om te voorkomen dat er willekeur optreedt bij het maken van een afweging of het regelvrije budget de juiste oplossing is, stellen we een aantal voorwaarden bij inzet van het regelvrij budget. Zo moet het gaan om een noodsituatie die niet of niet tijdig met een andere maatregel op te lossen is. Daarnaast zal er altijd een akkoord moeten zijn van de teammanager en de adviseur kwaliteit. Op deze manier borgen we de eenduidigheid van het inzetten van het budget.

Financiën, middelen & capaciteit

In het coalitieakkoord zijn structureel middelen opgenomen voor het minimabeleid. Deze zijn opgenomen in de begroting 2023. Daarnaast heeft de gemeenteraad bij het vaststellen van de begroting 2023 incidenteel een budget van € 1.000.000,- vrijgemaakt voor de jaren 2023 en 2024.

Dekking

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Verbeteren minimaregelingen (structureel)	50	250	350	350	350
Digitale devices bestaande minimaregelingen (structureel)	50	50	50	50	50
Stelpost schuldhulp en minimabeleid (incidenteel)	-	1.000	1.000	-	-
Totaal	100	1.300	1.400	400	400

(Bedragen x € 1.000)

Van de voorgestelde wijzigingen zijn er een aantal structureel en een aantal incidenteel.

Voor de kosten van de nihilstelling voor de eigen bijdrage van de WMO wordt een neutrale wijziging doorgevoerd. Middelen uit programma 2 worden overgeheveld naar programma 3. Tezamen met de wijzigingen van de verordeningen wordt de begrotingswijziging aan de raad voorgesteld.

Kosten

Omschrijving	2022	2023	2024	2024	2026
Verhoging inkomensgrens Individuele Inkomenstoeslag van 110% naar 130% Wsm (structureel)	-	200	200	200	200
Verhoging vergoeding Activeringsregeling van € 140,- naar € 250,- p.p.p.jr. (structureel)	-	150	150	150	150

Nihilstelling eigen bijdrage Wmo voor huishoudens tot 130% Wsm. (incidenteel)	-	330	330	-	-
Regelvrij Budget schuldhulp (incidenteel)	-	50	-	-	-
Totaal	-	730	680	350	350

(Bedragen x € 1.000)

In de bijlage nummer 2 doorrekeningen optionele wijzigingen minimabeleid 2023 staan doorrekeningen van verschillende opties.

Uitvoering

De uitvoeringsafdelingen op het Sociaal Plein kunnen met de aangepaste beleidsregels per 1 januari 2023 zonder al te grote extra werkbelasting aan de slag.

Op 1 februari 2023 wordt in de gemeenteraad vergadering het voorstel behandeld voor wijziging van de de Verzamelverordening Inkomensvoorzieningen Hilversum en Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2018. Na vaststelling gaan de wijzigingen met terugwerkende kracht in per 1 januari 2023. Het Centraal Administratie Kantoor wordt z.s.m. verzocht het besluit te implementeren. Dit vraagt om inzet vanuit de gemeente, o.a. voor het berekenen van de precieze inkomensgrenzen en communicatie. Na de implementatie ligt de uitvoering van de maatregel grotendeels bij het CAK en zal de gemeentelijke inzet minimaal zijn.

Betrekken van de raad bij nieuw minimabeleid

In de prioriteitenagenda is voorzien om in Q3 2023 nieuw minimabeleid vast te stellen. In de collegebrief van 14 oktober 2022 heeft het college aangegeven de raad daarbij vroegtijdig te betrekken. Het college neemt het initiatief om in Q1 2023 raadsleden uit te nodigen voor een werkgroep, die een verkennende sessie over het nieuwe minimabeleid zal houden. Bij de verkennende sessie worden ook de antwoorden op de armoedevragen van 8 fracties (gesteld op 21 september 2022) betrokken en de uitkomsten van de evaluatie van het minimabeleid. Hiervoor is op dit moment de beleidsverkenning gaande die in de brief van 14 oktober werd aangekondigd.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. concept beleidsregels Gemeentelijk Minimabeleid Hilversum 2023
2. Raadsinformatiebrief over de wijziging van het gemeentelijk minimabeleid , alsmede het raadsvoorstel voor het uitbreiden van de Individuele Inkomensvoorslag (IIT) en de vrijstelling van de eigen bijdrage Wmo aan te kondigen
3. Doorrekeningen optionele wijzigingen minimabeleid 2023

4. Advies Cliëntenraad Inkomenstoeslag naar 130%
5. Advies Clientraad minima en energie
6. Advies Adviesraad Sociaal Domein minimabeleid en energietoeslag
7. Bestuurlijke reactie op advies Cliëntenraad
8. Bestuurlijke reactie op advies Adviesraad Sociaal Domein